

سرانجام احیای برجام با وجود رویکردهای تفاوت آمریکا و اسرائیل

به قلم دکتر فریبرز صارمی پژوهشگر روابط بین الملل و عضو کمیسیون سیاست خارجی و امنیتی حزب دموکرات مسیحی آلمان

پاسخ ایران به پیشنهاد اروپا برای تمدید توافق هسته‌ای، دوشنبه شب گذشته در آخرین لحظه با چند درخواست کوچک برای تغییر و اصلاح رسید. انتظار می‌رود مذاکرات بین طرفین طولانی‌تر شود و جامعه اطلاعاتی جهان، مشابه جامعه محلی اسرائیل، در نظر خود دچار اختلاف نظر شده است: آیا گفت‌وگوی طولانی که بیش از یک سال ادامه داشته و دارد، به یک پایان یعنی توافق جدید – با حمایت آمریکا و ایران می‌رسد؟ بیشتر علامت سوال‌ها بر موضع نهایی تهران متمرکز است. در مورد واشنگتن، تردید زیادی وجود ندارد. از زمانی که جو بایدن جایگزین دونالد ترامپ در کاخ سفید شد، واضح است که بایدن تصمیم دارد تصمیمات سلف خود را معکوس و ایالات متحده را به توافق هسته‌ای بازگرداند. اگر ایرانی‌ها به اندازه کافی به او امتیاز دهند، بایدن با توافق جدید موافقت خواهد کرد. طی چند ماه گذشته، این ادعا مطرح شد که قبل از انتخابات میان دوره‌ای کنگره در ماه نوامبر و با توجه به پیش بینی‌های شکست حزب دموکرات – بایدن ترجیح می‌دهد توافق بر سر مسئله هسته‌ای را به تعویق بیندازد. زمانی که بایدن توصیه اسرائیل را پذیرفت و سپاه پاسداران ایران را در لیست نهادهای تحریمی قرار داد، این فرضیه را تقویت کرد که امکان دستیابی به توافق قبل از نوامبر وجود ندارد. اما طی چند ماه گذشته، وضعیت سیاسی بایدن تا حدودی بهبود یافته است. قیمت بنزین پس از افزایش شدیدی که پس از تهاجم روسیه به اوکراین رخ داد، در حال کاهش است، او در حال پیشبرد دور جدیدی از قوانین در کنگره و خوش‌بینی حزبی به شانس بیشتر در انتخابات آینده است. این رویکرد به ملاحظات دیپلماتیک نیز سرایت کرده و تمایل طبیعی او را برای امضای توافق تقویت کرده – البته اگر ایرانی‌ها موافقت کنند. دولت بایدن در ترجیح آشکار خود برای توافق، مایل است در پاسخ به تجاوزاتی که ایران در جبهه‌های دیگر نشان می‌دهد، چشم خود را ببندد. همین هفته گذشته، توطئه برای ترور دو مقام بسیار ارشد دولت ترامپ، جان بولتون، مشاور سابق امنیت ملی و مایک پمپئو، وزیر خارجه سابق آمریکا، افشا شد که این توطئه در انتقام ترور سردار قاسم سلیمانی توسط آمریکایی‌ها در دوره ریاست جمهوری ترامپ انجام شد. همچنین، یک مسلمان آمریکایی از یک خانواده شیعه لبنانی، سلمان رشدی، نویسنده را با چاقو زخمی و به شدت مجروح کرد – و با این کار حکم روح‌الله خمینی در سال ۱۹۸۹ را اجرا کرد – و شبه‌نظامیانی هم مظنون به انجام حملات پهنپادی علیه آمریکایی‌ها در پایگاه نظامی در التنف در شرق سوریه هستند. نادیده گرفتن ناهماهنگی رویکرد ایالات متحده در قبال ایرانی‌ها سخت است: واشنگتن بر توافق هسته‌ای متمرکز شده و به نظر می‌رسد که دیگر تجاوزات ادعایی ایران کمتر مورد توجه آنهاست. ایالات متحده به احساسات شدید ضد آمریکایی که اقدامات ایران را هدایت می‌کند، وزن کافی نمی‌دهد.

پاینده ایران و ایرانی

دکتر فریبرز صارمی – هامبورگ ۲۱ آگوست ۲۰۲۲